

Univers Pedagogic

 33 (869),
 21 septembrie 2023

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!
pro

226 de granturi pentru studii superioare de doctorat științific

Un număr de 226 de granturi pentru studii superioare de doctorat științific, ciclul III, vor fi finanțate din bugetul de stat pentru anul academic 2023-2024. Totodată, vor fi majorate bursele pentru studenții doctoranzi. Prevederile se regăsesc în Planul de admitere la studii superioare de doctorat, aprobat de Executiv.

Granturile doctorale vor fi acordate pentru cele șase domenii de studii prevăzute de Nomenclatorul specialităților științifice,

precum: Științe ale naturii (18 granturi); Științe inginerești și tehnologii (17); Științe medicale (67) Științe agricole (8); Științe sociale și economice (78); Științe umaniste (38).

De asemenea, Planul de admitere la studii superioare de doctorat, ciclul III, prevede 6 locuri cu finanțare de la bugetul de stat pentru cetățenii străini, în baza tratatelor internaționale la care Republica Mol-

dova este parte. Acordarea granturilor doctorale se realizează în baza unei competiții de proiecte științifice între Școlile doctorale ale instituțiilor de învățământ superior. Grantul doctoral include bursa individuală și costurile pentru programul de studii avansate și pentru programul de cercetare sau creație artistică.

În anul de studii 2022-2023, au fost înmatriculați 236 de studenți la studii superioare de doctorat cu finanțare de la bugetul de stat.

Acord de cooperare între Republica Moldova și Portugalia

Republica Moldova și Republica Portugheză au semnat un Acord de cooperare în domeniile limbii, educației, învățământului superior, științei și tehnologiei, culturii, sportului, tineretului și mass-media. Documentul va contribui la dezvoltarea și diversificarea relațiilor de prietenie dintre cele două țări, promovând schimbul de informații cu privire la sistemele de învățământ din ambele state, de experiențe de inovare curriculară și de resurse digitale de învățare.

Totodată, cele două țări vor coopera în realizarea obiectivelor procesului de la Bologna și ale Ariei Europene a Învățământului Superior. Documentul prevede acordarea de burse pentru studenți și cadre didactice, participarea la cursuri de instruire, dar și facilitarea proceselor de echivalare a studiilor din învățământul general secundar, recunoașterea calificărilor și diplo-

Acord între
 Republica Moldova
 și
 Republica Portugheză

melor de studii din învățământul superior. Totodată, va fi promovată cooperarea academică, științifică, tehnologică și culturală, precum și mobilitatea academică în cadrul programelor și proiectelor lansate de Uniunea Europeană, UNESCO, OECD și Consiliul Europei. Acordul urmărește conlucrarea în domeniile culturii, sportului, tineretului, mass-media, ceea ce va facilita un schimb de bune practici și dezvoltarea acestor sectoare. La fel, documentul va contribui la studierea, pe teritoriul celor două țări, a limbii și culturii ambelor state. Acordul de cooperare dintre Republica Moldova și Republica Portugheză a fost semnat de către ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Nicu Popescu, aflat în vizită de lucru la Lisabona, Portugalia.

LANSAREA CONCURSULUI DE SELECTARE A „CAPITALEI TINERETULUI 2024”

Autoritățile publice locale se pot înscrie la concursul de selectare a localității ce va deține titlul de „Capitala Tineretului 2024”. Timp de un an localitatea selectată va beneficia de sprijin în dezvoltarea politicilor de tineret eficiente la nivel local, inclusiv de suport metodologic și logistic în cadrul activităților cu implicarea tinerilor. Pentru implementarea acestui program Ministerul Educației și Cercetării va aloca cel puțin un milion de lei. Anunțul a fost făcut în cadrul unei conferințe de presă de către secretarul de stat, Sergiu Gurin, și directorul Agenției Naționale pentru Tineret, Ion Donea.

„Capitala Tineretului” este un program național coordonat de către Agenția Națională pentru Tineret și se concentrează pe susținerea activităților de tineret ale autorității administrației publice locale, organizațiilor necomerciale și societății civile, organizațiilor

internaționale, precum și ale autorităților administrației publice centrale în cadrul localității ce deține acest titlu.

În cadrul conferinței de presă secretarul de stat, Sergiu Gurin, a menționat că lansarea programului este o oportunitate în plus pentru localitățile centrate pe proiectele de tineret.

„Faptul că există un interes tot mai mare din partea localităților rurale de a se înregistra la acest program, denotă că autoritățile locale vor să contribuie la dezvoltarea sectorului de tineret. Ne dorim ca tinerii să se implice tot mai activ și, împreună, să punem bazele unei societăți educate și puternice”, a spus Sergiu Gurin.

Directorul Agenției Naționale pentru Tineret, Ion Donea, a

menționat: „Avem o tradiție, începând cu anul 2011, de când s-a lansat programul până în prezent, prin care mai multe localități au reușit să-și îmbunătățească partea de politici de tineret, să aloce mai mulți bani domeniului de tineret și să implice cât mai mulți tineri în procesul de luare a deciziilor și în realizarea diferitor activități cu caracter comunitar.”

În prezent titlul de „Capitală a Tineretului” este deținut de municipiul Ungheni. Pe parcursul anului 2023 în localitate au fost desfășurate mai multe activități și evenimente dedicate tinerilor, printre care: Ziua Internațională a Tineretului; proiectul de minigranturi pentru susținerea inițiativelor civice ale tinerilor; Forumul internațional „Tinerii - ambasadorii participării ci-

vice”; Târgul locurilor de muncă; Campania de conștientizare „Europa pentru Tineri”, Trenul tineretului etc.

Realizarea unor noi programe pentru tineri la nivel local, oferirea unor granturi pentru sectorul de tineret, sporirea participării tinerilor, precum și diversificarea oportunităților de implicare civică și dezvoltare comunitară, asigură o platformă de investiție în tineri pentru autoritatea publică locală care va deține titlul de „Capitală a Tineretului” în 2024.

Mai multe detalii despre Programul „Capitala Tineretului” pot fi accesate pe pagina Ministerului Educației și Cercetării - <https://mecc.gov.md/ro/content/progrumul-capitala-tineretului>.

Burse de studii în Marea Britanie pentru cetățenii Moldovei

Burse Chevening pentru a studia în Marea Britanie pot fi obținute de cetățenii Republicii Moldova, cu condiția depunerii dosarului până în data de 7 noiembrie a.c. Cerețile în acest sens vor fi expediate online pe site-ul Executivului britanic chevening.org/apply. Astfel, tinerii talentați din R. Moldova vor avea posibilitatea să-și facă gratuit studiile de master în Regatul Unit.

Această bursa oferă sprijin financiar complet pentru ca studenții să urmeze orice program de master eligibil la peste 150 de universități din Albion, obținând în același timp acces la o gamă largă de experiențe academice, profesionale și culturale exclusive. Bursele Chevening sunt finanțate de către Ministerul britanic al Afacerilor Externe, fiind acordate acelor persoane care pot justifica cum o diplomă de master obținută în

Marea Britanie îi va ajuta să aducă schimbări pozitive în țara lor și pot demonstra că au angajamentul și abilitățile necesare pentru a deveni viitori lideri.

Exceleța Sa Steven Fisher, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Marii Britanii în Republica Moldova, a remarcat că „În Chevening nu există noțiunea de bursier tipic. Vârsta, rasa, sexul, religia și mediul cultural nu contează pentru noi. Vrem să vedem că aveți energie, curiozitate, compasiune, o viziune clară pentru viitorul dumneavoastră și capacitatea de a vă atinge obiectivele. Dacă îndepliniți aceste condiții, este foarte probabil să vă încadrați în comunitatea noastră de peste 55 de mii de absolvenți din întreaga lume.”

Este de menționat că peste 100 de specialiști de la noi din țară au avut până în prezent ocazia să-și ducă cariera la un nou nivel prin Chevening, un program care se află la al 40-lea an de activitate.

B. Iu.

Bunele practici la webinarul „Metode și tehnici utile în disciplinarea pozitivă a preșcolărilor”

Un webinar cu tematica „Metode și tehnici utile în disciplinarea pozitivă a preșcolărilor – exemple de bune practici” s-a desfășurat, pe 16 septembrie curent, în formulă online, fiind destinat cu precădere cadrelor didactice. Evenimentul a fost organizat de Departamentul Educație timpurie și Învățământ primar din cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, fiind dirijat cu multă inspirație de formatoarea Nadejda Baraliuc, dr., lect. univ. Clasa virtuală a întrunit peste 200 de participanți, un indiciu de-a dreptul relevant despre actualitatea temei abordate.

Discuțiile s-au axat în jurul unor subiecte legate de ameliorarea comportamentului reprobabil al copiilor mici (cum ar fi al picilor care mușcă și al celor care vorbesc urât), prin aplicarea unor tehnici cât se poate de potrivite și eficiente (de exemplu, o tehnică capabilă să oprească comportamentul agresiv este cea a distragerii atenției, numită „time-out” sau oprire), cu oferirea de „idei și remedii salvatoare”, într-o atmosferă veritabilă de schimb de experiență.

De remarcat că problema mușcatului până la o anumită vârstă (de circa 4 anișori) este o reacție normală a copilului la diferiți factori externi sau fiziologici, dacă nu se exagerează în acest sens. Doar că e necesar să se stabilească cu rigurozitate cauzele comportamentului respectiv, iar în unele cazuri e bine ca acești copii să fie atenționați asupra acestuia prin diverse mijloace, de exemplu, prin joacă și cu multă dragoste, iar uneori dând dovadă de umor, dar și de strictete – un factor extrem de important în gestionarea anumitor situații.

În plus, vom încuraja (felicită) copiii atunci când purtarea și reacția lor este de laudat, stabilind în același timp reguli simple de comportament, pentru a-i determina să nu vorbească urât. Totodată, nu e nevoie să fim excesiv de pedanți și punitivi, uneori abateră de la regulă fiind o adevărată binefacere, dacă se ține cont de simțul măsurii.

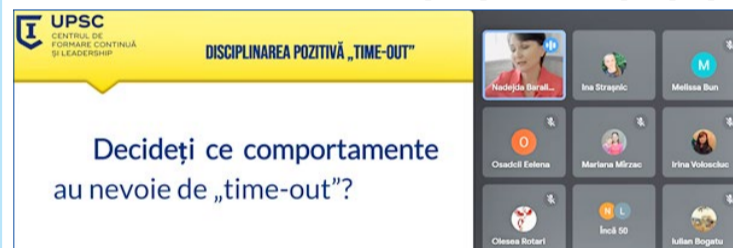
În continuare, s-a dat o definiție exhaustivă cu privire la „disciplinarea pozitivă”, o măsură ce presupune și niște „pedepse po-

zitive”, cu prezentarea unor exemple și sugestii lucrative în raport cu situații concrete ce vizează atât copiii, cât și părinții (capacitatea de a fi proactiv, de a profita de momentele de liniște și de a evita pedepsele excesive).

În context, s-au făcut referiri la autoarea americană Nancy Samalin care, în cartea sa „Love and Anger: The Parental Dilemma” („Dragoste și furie: Dilema parentală”), a realizat o „abordare contabilă a comportamentului nepotrivit”, prin indicații prețioase la utilizarea tehnicii time-out („Ia o pauză!”), în vederea obținerii unei disciplinări pozitive prin procedee („trucuri”) adecvate. Un capitol substanțial al lucrării este rezervat unor sugestii și încurajări destinate părinților și educatorilor, cu prezentare de cazuri reale din viață.

Periodic, mersul cursiv al webinarului se succeda de completarea de către participanți, în contextul celor discutate, a Formularului pentru certificat, precum și de sesiuni de întrebări și răspunsuri, care pe neobservate treceau în dezbateri, acestea fiind purtate cu un deosebit entuziasm și spirit constructiv, de certă utilitate.

Iulian BOGATU

Reprezentanți ai UPSC, la evenimente internaționale importante

În zilele de 14-19 septembrie 2023, conferențiarilor universitari Elena SOCHIRCA, Diana COȘCODAN și Vitalie MAMOT de la Facultatea de Geografie și de la cea de Biologie și Chimie ale UPSC au participat la două evenimente științifice importante și inedite, organizate de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (Școala Doctorală de Științe Aplicate), organizate în colaborare cu Asociația de Geografie Aplicată „Geoconcept” și realizate cu sprijinul International Union for Quaternary Research (INQUA) și a Central European Initiative (CEI): Conferința Științifică Internațională GEOSCIENCE IN THE CARPATHIAN AND BLACK SEA REGION (<https://geoconcept.ro/gcbs2023/>) și Școala de Vară „Virtual Field Trips for Inclusive Field Skill Training”.

Evenimentele s-au desfășurat în stațiunea balneoclimaterică Vatra Dornei, România, una dintre cele mai pitorești regiuni ale Bucovinei, cu prezența unui șir de cercetători științifici din mai multe țări: Ucraina, Australia, Polonia, Serbia, Germania, Brazilia, Ungaria ș.a. Conferința a servit drept o platformă de discuții referitoare la schimbările climatice din trecut și prezent și impactul acestora asupra componentelor de mediu.

Școala de vară a avut drept scop sprijinirea predării disciplinelor de teren (geografie, biologie, geologie, ecologie etc.) în sensul de a oferi instruirea teoretică și practică de bază, necesară pentru a crea și a utiliza cu succes excursiile virtuale (VFT) în procesul educațional, mai ales în perioadele de criză (război, pandemie, dezastre naturale etc.).

Pe această cale, aducem sincere mulțumiri dlui Marcel MÎNDRESCU, conf. univ., dr. hab., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, și dlui Simon M. HUTCHINSON, Ph.D., School of Science, Engineering & Environment, University of Salford, SALFORD, Marea Britanie, pentru colaborare, schimb de experiență și emoții de nedescris trăite în Bucovina!

Activități de formare continuă pentru cadrele didactice de la LT „Orizont”

Formatorii Centrului de Formare Continuă și Leadership din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” au desfășurat un șir de seminare productive și eficiente cu participarea cadrelor didactice din filialele IPÎ LT „Orizont”. Astfel, specialiștii au reușit să implementeze strategia de bază, stringentă pentru asigurarea calității procesului educațional, dar și pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice și manageriale.

Prin stagiile de formare continuă organizate, CFCL își propune drept scop motivarea profesorilor care își doresc să se manifeste activ în obținerea progresului școlar, stimularea creativității și dorinței de a se afirma profesional. Amintim că de acest fapt va depinde și gradul de satisfacție a elevilor și părinților care, la rândul lui, este determinat și de pregătirea profesională a pedagogilor, regăsită în gradele didactice obținute, în numărul de publicații, în rezultatele realizate la concursuri și olimpiade școlare. Extrem de importantă este disponibilitatea

profesorilor către perfecționare și autoperfecționare, adaptate în permanență nevoilor noilor generații de elevi și părinți.

Colectivul de cadre didactice și manageriale din cadrul filialelor IPÎ LT „Orizont” și-au exprimat recunoștința față de formatorii CFCL pentru activitățile realizate în mod profesionist și cu dăruire.

Daniela Bodrug: „Părinții mei sunt Modelele de care mă conduc în cariera pedagogică, dar și în viață”

Intenționa să devină lucrător medical, de aceea a absolvit Colegiul de Medicină din Ungheni și chiar a lucrat o perioadă în domeniu. Fiind o fire sensibilă, însă, și-a dat seama că aspirațiile sale sunt altele. Daniela Bodrug spune că a trăit o copilărie fericită într-o familie unde ambii părinți erau pedagogi. Mama era profesoară de biologie și chimie, discipline pe care ulterior le-a îndrăgit și Dumneai.

Actualmente Daniela Bodrug deține gradul didactic I, este profesoară de chimie și biologie la IP Gimnaziul din satul Semeni și la IP Gimnaziul din satul Mănoilești, raionul Ungheni. Pentru a le reuși pe toate dar și a transmite cunoștințe de calitate discipolilor săi, face zilnic naveta din orașul Ungheni. În cei 22 ani de carieră didactică a ghidat multe promoții.

– Născându-vă într-o familie de pedagogi, nu este greu să-mi dau seama cine a fost persoana care v-a marcat destinul.

– Cu adevărat! Persoana care mi-a marcat destinul a fost scumpa mea Mămică, cea Mai Iubită dintre Pamânteni. Dragostea ei pentru chimie și biologie mi-a captivat mereu sufletul, dar mai mult m-a molsit cu năzuința ei infinită de a forma Elevul, om vertical și cu principii înalte! Ea mereu a fost criticul meu. Era foarte obiectivă în analiza activității mele profesionale și sfaturile cele mai prețioase în domeniul profesional anume ea mi le-a dat. Îmi spunea deschis ce a fost ok și ce trebuia să îmbunătățesc, ca să fie și mai bine. Era foarte exigentă și mă ghida armonios, fără să-mi lezeze vreun sentiment. Tot ea mi-a insuflat dragostea pentru medicină și stilul sănătos de viață. De aceea, când astăzi se pune accent pe interdisciplinaritate și transdisciplinaritate, mi-i ușor în realizarea acestor legături cu alte domenii ale vieții, în special cu medicina. Tot mama mi-a alțoit dragostea pentru literatura științifică și adesea îmi spunea: „Niciodată nu trebuie să te oprești din învățare, mereu trebuie să fii la curent cu tot ce apare inovativ”. Și astăzi, ținând cont de sfatul ei, tind să fiu într-o continuă învățare.

– Cărora principii dați importanță atunci când predați lecția?

– Când sunt în fața discipolilor, mă azez pe principiile Integrității, Complexității și Unicității, deoarece Fiecare Om e Integru, Complex și Unic. Directiva de bază e formarea de finalități și competențe, care îi vor permite elevului să reușească cu Brio Examenul Vieții. Mai folosesc Principiul Flexibilității și Accesibilității.

– Când sunt în fața discipolilor, mă azez pe principiile Integrității, Complexității și Unicității, deoarece Fiecare Om e Integru, Complex și Unic. Directiva de bază e formarea de finalități și competențe, care îi vor permite elevului să reușească cu Brio Examenul Vieții. Mai folosesc Principiul Flexibilității și Accesibilității.

– Când sunt în fața discipolilor, mă azez pe principiile Integrității, Complexității și Unicității, deoarece Fiecare Om e Integru, Complex și Unic. Directiva de bază e formarea de finalități și competențe, care îi vor permite elevului să reușească cu Brio Examenul Vieții. Mai folosesc Principiul Flexibilității și Accesibilității.

Elevii au nevoie de informații accesibile și bine adaptate pentru orice nivel. Am moștenit și concepția dăruirii Fericirii. Suntem fericiți nu neapărat atunci când reușim ceva, dar și atunci când avem cu cine împărtăși reușitele și momentele de bunătațe. Cel mai puternic principiu, totuși, este cel al Rezilienței – să fim puternici atunci când avem obstacole, greutăți și să fim autentici, să rămânem modești când ceva ne reușește, când obținem Succesul să nu manifestăm aroganță. Însă principiul cel care pe mine mă ghidează zi de zi este cel al Recunoștinței – să fiu recunoscătoare pentru tot ce mă înconjoară, pentru tot ce am și să mulțumesc dimineața și seara pentru darul divin – Viața!

– Fiind cadru didactic în două instituții rurale probabil ați înțeles la ce aspiră astăzi copiii de la sat.

– Toți aspiră la un viitor sigur, la sănătate, mai ales emoțională. Vor să fie motivați, înțelegi și să fie orientați corect spre cariere de succes. Vor să fie susținuți în proiectele curente, au nevoie de sfaturi de la profesori, părinți, cum să reușească în viață. Ca și adulții, aspiră spre Fericire, spre o viață trăită într-o țară, unde este Pace, Armonie și Relații frumoase între semenii.

– Faceți naveta zilnic. Deși aceasta presupune și un adaos la salariu, totuși, nu este prea obositor?

– Viața este o continuă Mișcare. Sunt o fire care caută mereu partea frumoasă și pozitivă a lucrurilor. În drum mereu redescopăr natura sau comunic cu cei care merg în aceeași direcție. Am tehnici de relaxare, pe care le folosesc și sunt plină de energie zi de zi.

– Probabil cunoașteți mai bine ca oricine toate lipsurile cu care se confruntă școlile din sat...

– Știți, din punct de vedere al dotării, s-au schimbat spre bine lucrurile. Managerii se străduiesc să modernizeze școlile cu ajutorul proiecte-

lor, din bugetul instituției. Mereu caută mijloace pentru a crea în mediul rural condiții optime pentru un proces instructiv-educativ de calitate. În instituțiile în care activez sunt manageri cointeresați să facă schimbări în continuu, ca școala să nu ducă lipsă de dotările necesare. O problemă mai gravă este asigurarea cu cadre didactice. Foarte puțini tineri vor să aibă un job în domeniul pedagogiei. Răspunsul rezidă în remunerarea financiară mică în comparație cu prețurile foarte mari, pentru a-și asigura un trai decent.

– În viziunea Dvs., cum ar trebui să arate o școală modernă de la sat?

– Instituțiile în care activez sunt moderne, în viziunea mea. Sunt săli de calculatoare, table interactive. De

– Eu iubesc ceea ce fac și mă străduiesc să insuflu această dragoste și discipolilor, pentru a forma adevărate Personalități. Anul acesta o elevă a fost admisă la Colegiul Pedagogic din Chișinău și dorește să devină învățătoare. Sper foarte mult să îi reușească pentru că în gimnaziu, la toate disciplinele, se pregătea foarte minuțios și avea o atitudine creativă. Ne mândrim și o susținem în calea pe care vrea să o urmeze.

– Generațiile actuale sunt axate pe profesii care aduc mai mult venit. Cum încercați să-i motivați să găndească altfel?

– Misiunea noastră este, totuși, să îi motivăm să aleagă cu sufletul cariera pentru viitor, adică să profeseze în domeniul care îi aduce nu numai ve-

asemenea, centre frumos amenajate CREI, biblioteci cu literatură interesantă și diversă. Sălile festive și de sport sunt spațioase, iar afară sunt terenuri sportive bine amenajate. Cantinele sunt dotate cu toate cele necesare pentru a prepara bucate de calitate pentru elevi. În toate clasele s-a făcut reparație de calitate, iar cabinetele metodice sunt dotate cu toate documentele în vigoare pentru a ajuta cadrele didactice. În holuri sunt instalate pe pereți materiale utile, citate motivaționale etc. Aproape în orice clasă sunt jaluzele sau perdele frumoase. Mai important, omul își creează mediul de serviciu. Și doar prin conlucrare poți să aduci schimbarea peste tot.

– Presupun că absolvenții din aceste gimnazii tind să-și continue studiile în România, din considerentul că sunteți aproape de graniță...

– O mare parte dintre absolvenții studiază în continuare la liceele din orașul Ungheni, fiindcă vor să fie până la maturitate alături de părinți. Alții pleacă la centrele de Excelență din Chișinău. Da, corect, pleacă și în România, dar mai puțini în ultimii ani. După bacalaureat numărul celor care vor să își facă studiile în România este mai mare. Mai sunt care își fac studiile și la Școala Profesională, în care am activat 16 ani și în care au activat scumpii mei părinți. De asemenea, absolvenții își mai continuă studiile și la Colegiul Agroindustrial care în ultimii ani are un prestigiu tot mai mare datorită implicării în proiecte naționale, ce i-a adus renume.

– Aveți discipoli care au îmbrățișat profesia de pedagog sau care urmează să o facă?

– Bunătatea e puterea oamenilor deosebiți. E foarte important să dăm dovadă de Bunătate, dar să fie autentică. Sinceră să fiu, cariera mea profesională se bazează pe bunătate. Încerc să înțeleg orice suflet. Știu că în spatele unui copil cu un comportament deviant stă lipsa afecțiunii și iubirii. Copilașii aceștia nu au parte de iubire, afecțiune, de comunicare cu blândețe. Sigur, elevii noștri au nevoie de consiliere psihologică, mai ales în zilele noastre, când mulți părinți sunt plecați peste hotare. Fiecare e unic, dar avem aceleași nevoi – iubire, susținere, acceptare, apartenență la grup. Adolescența este o perioadă fragilă și ei ar trebuie să știe că pot conta pe noi. Dar dacă au nevoie de un psiholog, cred că ar trebui să se adreseze fără inhibiții, pentru a putea evita multe depresii, izolări, conflicte etc.

– Cum credeți, este importantă bunătatea unui pedagog? În zilele de astăzi au nevoie copiii de consiliere psihologică?

– Bunătatea e puterea oamenilor deosebiți. E foarte important să dăm dovadă de Bunătate, dar să fie autentică. Sinceră să fiu, cariera mea profesională se bazează pe bunătate. Încerc să înțeleg orice suflet. Știu că în spatele unui copil cu un comportament deviant stă lipsa afecțiunii și iubirii. Copilașii aceștia nu au parte de iubire, afecțiune, de comunicare cu blândețe. Sigur, elevii noștri au nevoie de consiliere psihologică, mai ales în zilele noastre, când mulți părinți sunt plecați peste hotare. Fiecare e unic, dar avem aceleași nevoi – iubire, susținere, acceptare, apartenență la grup. Adolescența este o perioadă fragilă și ei ar trebuie să știe că pot conta pe noi. Dar dacă au nevoie de un psiholog, cred că ar trebui să se adreseze fără inhibiții, pentru a putea evita multe depresii, izolări, conflicte etc.

Doar împreună putem să fim o forță și să realizăm un proces instructiv-educativ de succes.

– Ați zis că toată viața părinții Dvs. au fost pedagogi. Ce principii de viață ați moștenit de la ei?

– Părinții mei au fost, sunt și vor fi Modelele după care m-am condus, mă conduc și mă voi conduce în viață. Au fost Oameni de o cumsecădenie rară, cu suflete deosebite și tandre. M-au educat pe mine, pe cei doi frați și pe sora, după niște principii morale înalte. Adesea ne spuneau: „Viața să vă fie mereu bazată pe dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Să iubiți tot ceea ce vă înconjoară – Soarele, cerul, plantele, animalele, în fine, orice firicel de iarbă, deoarece sunt create din Iubire pentru a ne înfrumuseța viața”. De la ei am luat regula de aur, omenia și cumsecădenia, de la ei am învățat că pentru a reuși în viață trebuie să perseverezi mereu și să fii integru în tot ceea ce faci. „Chiar dacă oamenii nu te văd, Dumnezeu te vede” – este principiul care mi l-au pecetluit în suflet pentru totdeauna.

– La sfârșit de discuție vrem să știm cine au fost pedagogii care v-au dat aripi, v-au încurajat și v-au susținut când nu v-a fost deloc ușor?

– Repet, primii Profesori sunt Părinții mei – Lidia și Ștefan Bodrug. Ei mi-au insuflat dragostea pentru Adevăr și Frumos. Vreau să amintesc în acest context de profesoara dna Elena Prunici, care m-a motivat și în prezent mă motivează să fiu cea mai bună versiune a mea în domeniul profesional. Dna Diana Coscodan, care m-a susținut în obținerea gradului didactic, m-a apreciat la justa valoare în fața comisiei republicane de atestare. Dna Tamara Veringa, profesoară de chimie și biologie, care mi-a dat sfaturi utile în domeniul conferirii gradului și, important, a crezut în mine. De la IPLT „Vasile Alecsandri” din orașul Ungheni, unde am activat prin cumul, la fel am avut susținerea a două profesoare extraordinare, dna Angela Zderciuc, profesoară de limba și literatura rusă, și dna Tatiana Țăcu, psiholog școlar, care au crezut în mine și m-au motivat să nu cedez, ci doar să privesc înainte și să continui demn. Vreau să amintesc aici și de profesorii de la Universitatea de Stat din Tiraspol, care m-au apreciat la justa valoare și am participat cu drag la activitățile desfășurate de dumnealor. Sunt toți minunați și chiar mi-au dat Aripi să zbor și să realizez lucruri frumoase. Nu pot să nu amintesc de familia mea frumoasă, care necondiționat m-au susținut, mă susțin și mă vor susține. Iar cel mai minunat „Profesor” e Fiul meu David, de la care învăț cum să am sufletul inocent și să nu cedez obstacolelor.

– Vă mulțumim pentru această destăinuire, dnă Daniela Bodrug și, deoarece zilele acestea ați fost omagiată, noi, echipa redacției săptămânalului „Univers Pedagogic pro”, vă urăm „La mulți ani” și multe realizări frumoase și de impact pentru discipolii pe care-i ghidați.

A intervievat

Silvia ȚURCAN

Două verbe, perfect sinonime, printre frații și surorile lor

Programul „Literatura - Simbol al Eliberării și al Extinderii Frontierelor Culturale” a ajuns și la Chișinău, unde scriitorii Ion Anghel Mănăstire și Stela Anghel au fost protagoniștii întâlnirii-dezbateri cu tema „Receptări literare cu prietenii cărții”.

Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”, în persoana directorului executiv Elena Dabija, i-a primit cu drag, iar studenții de la Colegiul „Alexei Mateevici” și cel Republican de Coregrafie au aflat cum arată, gândește și vorbește un erou al rezistenței anticomuniste prin scris și o eseistă și romancieră de zile mari, ambii veniți pentru prima oară în Republica Moldova.

Scriitorul Ion Anghel Mănăstire s-a referit la procesul scrierii romanelor sale, domnia sa fiind un „poet adevărat al romanului românesc, în stare să vibreze sensibil la imensitatea și neprevăzutul întinderilor bărăgăne”, după Dan Cristea, iar după regretatul Mircea Sântimbreanu, „un bob de diamant scriitoricesc, ce și-a înscris numele printre afluenții definitivi ai prozei românești”.

Pentru romanul „Noaptea nu se împușcă”, scris și editat în epoca ceaușistă, poliștului-scriitor Ion

Anghel Mănăstire i s-a intentat un proces, cel de la Gârbovi, „unic în epocă, în care țărani înfierăază” lipsa de realism a cărții, tonul voit jignitor al romanului, ce denigrează realizările „noii revoluții agrare”.

Altfel spus, pentru romanul de debut „Talanii” autorul primește premii și aplauze, iar pentru al doilea roman, „Noaptea nu se împușcă”, primește palme. Între timp, romanul cunoaște trei ediții, revizuite și adăugite cu procesul respectiv.

Membrii Cenaclului literar-muzical „Vocea Generațiilor” și alți participanți la eveniment, care au reușit să citească într-un termen record 7 cărți ale scriitorilor menționați, au fost deosebit de activi, pronunțându-se referitor la dramele poporului român, inclusiv ale basarabenilor, în timpul stăpânirii diabolice comuniste, cunoscând și posibilitățile de supraviețuire și de neingenușcare ale intelectualului de ieri, de azi, de totdeauna.

Ana Onică i-a comparat pe ambii scriitori cu două diamante ale literaturii române. O stare de beatitudine se revărsa din paginile lor. Gâtuiți de emoție, vorba lui Mircea Sântimbreanu, le citim. Stela Anghel duce cititorul departe, spre alte meleaguri, în alte culturi. Ion Anghel Mănăstire rămâne acasă, în câmpia Bărăgăneană.

Ștefan Sofronovici a menționat că, asemeni lui Ion Druță, Ion

Anghel a tratat aceeași temă a țăranelor, prins în vâlătucul genocidului comunist. Țăran cu destin schimbat, mutilat. Ne bucurăm că autorul a rezistat și-i dorim să slujească Adevărul chiar și atunci când acest lucru este periculos.

Veronica Pârlea-Conovali a evidențiat faptul că romanele lui Ion Anghel Mănăstire reflectă adevărul istoric. Creșterea hergheliilor de cai a fost una dintre indeletnicirile de bază ale romanului din vremi îndepărtate. Dacă s-a lovit în țărani, atunci s-a lovit și în cai. Durerea aceasta rămâne valabilă până azi. Omul, dorind să-și atingă niște scopuri, e capabil de vânzarea aproapei lui. Faptul a fost elocvent și în toate valurile deportărilor din Basarabia. Ion Anghel Mănăstire (născut în comuna Mănăstirea, județul Călărași) e un erou național, fiindcă a rezistat, necedând în fața vâltorilor vremii.

Veronica Bumbu a recunoscut că suntem în preajma unor îngeri. În acest veac al timpului accelerat, Stela Anghel călătorește, real și profund, pretutindeni. În diferite spații, pe diferite continente. Nu este o simplă călătorie. Ea aude mesajul predecesorilor. Ea înfățișează drama existenței umane în relație cu totalitatea lumii.

Olga Trudov-Mașarin a interpretat la pian două creații muzical-literare pe versurile lui Nicolae Bălțescu.

Maria Tomiță-Corini a realizat o incursiune în creațiile celor doi scriitori români contemporani, remarcând punctele forte ale paginilor de poezii, esuri și roman.

Nicolae Bălțescu a spus că cei veniți aici, la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”, au suflet de Poezie. Ei sunt un tot întreg cu Opera lor. Stela Anghel trăiește fiecare vers, fiind o frumusețe de bordantă!

Tamara Mătu a venit de la Telenesti cu sufletul deschis, hrânindu-și sufletul cu pâinea acestei sărbători și el a devenit mai bogat și mai frumos. Romanul „Talanii” a intrat-o. Il va citi. A intrat-o și slova Stelei Anghel. Are emoții deosebite. E profesoară de arte plastice. Are și două cărți de poezie, lucrează și la un roman, în care stăpânul calului este deportat.

Ion Anghel Mănăstire a recitat trei poezii din volumul „Cântece Pierdute sau Carte pentru persoane curioase”, unicul său volum de poezii.

Stela Anghel a specificat că „Mozara” este un roman al prieteniei. La Călărași, unde profesează, i-a avut invitați și pe Grigore Vieru, și pe Eugen Simion.

„Vă felicit pentru aula ce i-ați dăruit-o celui mai iubit profesor al meu la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”, a conchis autoarea următoarei confesiuni de suflet: „Port o povară de amintiri, le vom împărți în doi, dintr-un motiv cunoscut: verbele *a trăi* și *a visa* sunt perfect sinonime”.

La sfârșitul întâlnirii, soții Anghel au transmis Diplome de grațitudine din partea primarului municipiului Călărași, Marius Grigore Dulce, pentru Elena Dabija și Nicolae Bălțescu, au dăruit un număr important de volume proprii Centrului și celor prezenți, promițând că vor reveni, în cel mai scurt timp, la Chișinău, în Sanctuarul lui Mihai Eminescu și al prietenilor săi.

Traian VASILCĂU,
scriitor, cercetător științific,
Centrul Academic
Internațional „Mihai Eminescu”

„Cariera mea”: Președintele CCI va discuta cu tinerii despre profesia de antreprenor

Subiectul „Descoperă profesia de antreprenor” va fi abordat la o discuție a unor tineri cu vârste cuprinse între 14 și 25 de ani, ce va avea loc în compania lui Sergiu Harea, președintele Camerei de Comerț și Industrie (CCI) a Republicii Moldova. Evenimentul se va desfășura pe 16 octombrie, ora 16.00, la Centrul Republican pentru Copii și Tineret ARTICO, fiind organizat în cadrul proiectului „Cariera mea”.

Doritorii de a participa la discuții se vor înscrie completând formularul de înregistrare, la adresa linkului docs.google.com/.../15WYms.../edit. Astfel, tinerii se vor familiariza cu noțiunile de antreprenorat, abilități și strategii în domeniu, învățăminte din eșecuri și succese, resurse și rețele de contact, tendințe în industrie și experiență antreprenorială. De asemenea, participanții vor avea ocazia să

afle mai multe despre activitatea CCI, una de 105 ani – cea mai reprezentativă organizație de business, ce promovează dezvoltarea și susținerea mediului de afaceri din Moldova. Prin proiectul „Cariera Mea”, CRCT ARTICO oferă tinerilor posibilitatea de a afla mai multe detalii despre profesii, cariere și studii, prin interacționarea cu specialiști din diverse domenii.

Cor. UPP

Tulburările de învățare, abordate în cadrul programelor CFCL

În scopul diversificării programelor de formare continuă, Departamentul Educație timpurie și Învățământ primar din cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” organizează pentru formabilii înscriși la programele de perfecționare o serie de ateliere tematice.

Astfel, **luni, 18 septembrie 2023**, cei de la Programul de perfecționare, specialitatea Pedagogie în învățământul primar, au participat la un atelier în care Dorina Ponomari, dr., lect. univ., le-a vorbit despre **tulburările de învățare: dislexie, disgrafie și acalculie**.

Formatoarea a îndemnat cadrele didactice să realizeze o evaluare psihopedagică copilului ce prezintă dificultăți de scris, citit și ulterior de procesare a informației auzite. Este unica metodă prin intermediul căreia pot fi depistate elementele structurale sau componentele ce afectează procesul de scriere și citire. Respectiv, fiecă-

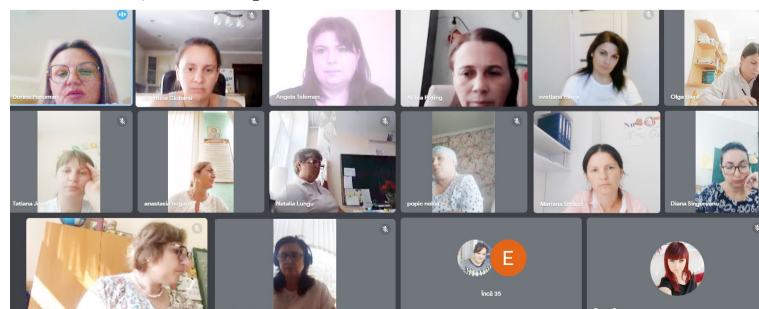

re caz poate fi analizat aparte și poate fi realizată o evaluare de stabilire a tipului dificultăților. Pentru a-i face să înțeleagă ce specialiști le pot fi de ajutor, Dorina Ponomari a analizat tipologia unor greșeli manifestate în scris.

În urma unei evaluări psihopedagice, de multe ori se va depista că unii copii, care nu au un diagnostic, prezintă dificultăți și înregistrează un tempou încetinit de dezvoltare. Dacă am analiza aspectul psihologic, am descoperi că el nu are 7 ani, diferența fiind de 1-2 ani. Deci, nu sunt dezvoltate premisele necesare pentru scris și citit. La acești copii procesul de ana-

liză, sinteză și comparație este slab dezvoltat, iar abstractizarea nu le este accesibilă. În acest caz, formatoarea a recomandat utilizarea testelor psihologice speciale care au misiunea de a analiza procesele psihice și a stabili vârsta pe care o are copilul, făcând trimitere la sfera cognitivă, afectivă, imaturitatea emoțională a copiilor debutanți școlari.

În scopul depășirii tulburărilor de învățare, pedagogul va apela la diverse mecanisme ce asigură realizarea cu succes a activităților. Prioritar va fi mecanismul operațional ce ajută la realizarea procesului de învățare. Dar calitatea activității desfășurate depinde și de activitatea psihică, de mecanismul de stimulare și energizare, precum și de mecanismul reglator determinat de procesele afective. Cu toate acestea, un copil poate poseda o sferă cognitivă păstrată, dar imaturitatea lui emoțională îl împiedică să obțină rezultate bune, deoarece mecanismele care asigură reglarea activităților desfășurate îi vor perturba actul de învățare.

PSIHOLOGUL RĂSPUNDE

CUM REACȚIONĂM ÎN SITUAȚIILE DE VIOLENȚĂ ÎN MEDIUL ONLINE?

Intervenția imediată în orice situație de violență va permite să ajutăm copilul să depășească situația dificilă, dar și să prevenim o eventuală escaladare a situației, ce poate avea consecințe grave pe termen scurt sau lung asupra copilului.

Violența poate exista și în mediul online

În contextul pandemiei, odată cu adaptarea activităților din diferite sfere la domeniul online, a crescut și timpul în care copiii navighează în mediul virtual, atât pentru activități de socializare și divertisment, cât și pentru cele de informare și educaționale. Odată cu creșterea timpului petrecut în mediul online, a crescut și numărul diferitelor situații neplăcute cu care copiii s-au confruntat, fiind activi pe rețele sociale, activând jocuri online sau participând în procesul educațional la distanță. Aceasta devenind o problemă destul de actuală – riscurile asociate cu autogenerarea în spațiul virtual de către adolescenți a conținuturilor cu caracter sexual –, fenomen care a devenit, în anul 2020, și tema Zilei europene de protecție a copiilor de abuz și exploatare sexuală, marcată anual pe 18 noiembrie de către Consiliul European.

Chiar dacă a existat dintotdeauna imperativul pregătirii specialiștilor din domeniul educațional în vederea prevenirii și intervenției în cazuri de violență online, pandemia a accentuat nevoia readucerii acestui subiect pe agenda instituțiilor de învățământ.

Potrivit unor cercetări realizate de către Centrul Internațional „La Strada” privind experiențele online ale copiilor din Republica Moldova și riscurile la care se expun (2021), fiecare al 10-lea copil a primit mesaje înjositoare în adresa sa pe aplicații de tip Messenger, Viber, chat în ultimele 12 luni.

Fiecare al 8-lea copil din Republica Moldova a primit mesaje care conțineau cuvinte vulgare sau imagini cu conținut sexual pe chat.

Informațiile personale ale fiecărui al 14-lea copil au fost folosite într-un mod în care nu i-a plăcut. Ce este violența în mediul online?

Termenul **violență online** este relativ nou. Odată cu creșterea numărului de situații neplăcute în mediul online, prin care au trecut elevii în perioada pandemiei, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a elaborat și aprobat, în octombrie 2020, un document (*Reper metodologic pentru securitatea și siguranța online a elevilor în procesul educațional la distanță pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal în anul de studii 2020 - 2021*), ce are scopul de a ajuta instituțiile de învățământ să reacționeze prompt și eficient la diferite cazuri de violență online. Documentul propune o definiție a termenului violență online după cum urmează: Violența online – utilizarea sistemelor informatice pentru a provoca, facilita sau amenința cu aplicarea violenței asupra persoanelor, ce are ca rezultat sau poate provoca daune sau suferințe fizice, sexuale, psihologice sau economice și poate include exploatarea circumstanțelor, caracteristicilor sau vulnerabilității acestora. În termeni mai simpli, violența online se referă la situațiile care reflectă patru aspecte principale:

Mediul. Are loc în mediul virtual.

Canalul. Se poate întâmpla pe diferite aplicații, platforme, site-uri web, acolo unde utilizatorul poate

intervenii cu diferite conținuturi foto, video, text, animație etc.

Scopul. Utilizatorul sau utilizatorii care inițiază situația au diferite intenții care, de regulă, se soldează cu provocarea suferinței, fricii, manipulare, șantaj, derădere, denigrare etc.

Consecințe. În funcție de forma situației de violență și capacitatea de reziliență a celui/celor împotriva cărora este îndreptată, vor exista consecințe pe termen scurt și/sau lung, care afectează calitatea vieții și bunăstarea emoțională, fizică sau/sau sexuală a persoanelor. În contextul prezentei publicații, se are în vedere a copiilor implicați.

De ce este necesară înțelegerea termenului de violență online?

O înțelegere clară a ceea ce presupune violența online va permite delimitarea acestuia de alte forme de violență și va exclude percepția eronată că dacă nu există contact fizic sau interacțiune directă în mediul real între actanții situației de violență, atunci nu poate fi vorba de violență la general.

CARE SUNT CELE MAI FRECVENTE FORME DE VIOLENȚĂ ONLINE LA CARE SUNT EXPUȘI COPIII DIN REPUBLICA MOLDOVA?

Hărțuirea în mediul virtual

Hărțuirea în mediul virtual poate avea diferite forme, precum:

- mesaje nedorite cu caracter sexual;
- propuneri indecente ori cu caracter ofensator pe rețelele sociale ori în aplicațiile chat;
- amenințări cu aplicarea violenței fizice ori a violenței sexuale, recepționate prin mesaje text sau online;
- discursul instigator la ură, ceea ce presupune un limbaj care denigrează, insultă, amenințarea unui grup anumit de persoane.

Exploatarea sexuală și abuzul sexual al copiilor

Poate avea diverse forme:

- **pornografia nonconsensuală;**
- extorcarea sexuală (Sex-tortion);
- ademenirea copilului în scopuri sexuale;
- expunerea copilului la conținuturi cu caracter sexual.

Încălcarea inviolabilității vieții private a copilului:

- Furt de identitate;
- Preluarea datelor personale ale copilului fără acordul său;
- Folosirea informațiilor personale cu scopul compromiterii reputației.

Cum sesizăm nivelul de gravitate a unei situații de violență online?

O intervenție clară și eficientă va reieși din identificarea gradului de gravitate a situației. Gradul de gravitate va depinde de:

- impactul emoțional al situației de violență asupra copilului;

Ana MARIN,
psiholog, grad didactic I,
Serviciul de asistență
psihopedagogică Ștefan Vodă

- consecințele asupra calității vieții copilului;
- tipul de acțiuni întreprinse de alt utilizator față de copil;
- vârsta persoanelor implicate în situația de violență.

Aspecte-cheie ale unei forme de violență mai puțin gravă

Impact emoțional. Situația îl poate întrista pe copil, dar disconfortul emoțional nu durează mult timp.

Consecințe. Copilul poate gestiona cu ușurință situația și aceasta încetează la scurt timp.

Tip de acțiune. Acțiunea întreprinsă în raport cu copilul are un caracter unic.

Vârsta persoanelor implicate. Persoanele implicate sunt de aceeași vârstă (semeni).

Exemple de cazuri mai puțin grave de violență online:

Redactarea fotografiei copilului pentru a-l prezenta într-o lumină nepotrivită;

Fotografia copilului a fost publicată fără acordul acestuia;

Colegul sau colega a comentat neplăcut la postarea copilului;

Copilul a primit un mesaj neplăcut.

Aspecte-cheie ale unei forme de violență online de gravitate medie

Impact emoțional. Situația provoacă un disconfort emoțional ce poate evolua într-o stare emoțională mai gravă.

Consecințe. Copilul nu poate gestiona individual situația, deoarece aceasta se multiplică cu ușurință datorită specificului mediului online.

Tip de acțiune. Acțiunea întreprinsă în raport cu copilul are un caracter repetat.

Vârsta persoanelor implicate. Persoanele implicate sunt de aceeași vârstă.

Exemple de cazuri de violență online de gravitate medie

Copilul a primit mesaje neplăcute de la alte persoane, care devin repetitive și care riscă să evolueze sau deja au evoluat într-o situație de cyberbullying.

În mediul online au fost distribuite informații denigratoare despre copil.

Au fost publicate fără acordul copilului imagini care îl reprezintă în ipostaze intime.

Au fost create conturi false cu datele personale ale copilului.

Copilul a fost expus involuntar la conținuturi dăunătoare (ce instigă la ură, violență cu caracter sexual etc.) prin expedierea de linkuri, imagini foto sau secvențe video ș.a.

Aspecte-cheie ale unei forme grave de violență online

Impact emoțional. Situația provoacă suferință copilului, afectându-i grav calitatea vieții. **Consecințe.** Copilul nu este pregătit să depășească situația, simte frică, rușine, nesiguranță în realizarea unor pași pentru protecția și siguranța personală.

Tip de acțiune. Acțiunea poate avea caracter unic sau/și repetat.

Diana CATIREV,
psiholog, grad didactic I,
IET nr.3 „Alionușca”,
or. Ștefan Vodă

Vârsta persoanelor implicate. În situațiile respective pot fi implicate atât persoane de aceeași vârstă, cât și persoane adulte.

Exemple de cazuri grave de violență online

Copilul a primit amenințări pe rețelele sociale cu privire la integritatea fizică, emoțională și/sau sexuală.

Copilul a primit mesaje ce instigă la acțiuni de autovătămare.

Copilul a primit mesaje cu tentă sexuală sau propuneri cu caracter sexual, fie că este vorba de mesaje-text, fie că de imagini (fotografii, secvențe video).

În mediul online au fost publicate fotografii și/sau secvențe video, în care copilul apare în ipostaze sexuale (fără lenjerie, simulând sau implicat în acțiuni cu caracter sexual).

Copilul este șantajat cu distribuirea unor informații compromițătoare despre aceasta în schimbul acceptării unor acțiuni cu caracter sexual.

Abordarea atentă a fiecărui caz de violență online, indiferent de gradul de gravitate, este o acțiune importantă a fiecărui specialist implicat, datorită rapidității circulației informației, accesului liber către persoana/persoanele-țintă, prin intermediul platformelor, rețelelor etc., o situație de violență online mai puțin gravă poate evolua ușor și rapid într-un caz de violență gravă. Care sunt acțiunile-cheie de intervenție în cazuri de violență online mai puțin grave și de gravitate medie?

În orice situație de violență online este necesară intervenția persoanelor adulte, a specialiștilor care vor evalua gravitatea situației și gradul de risc pentru copil. Vor fi implicați diferiți specialiștii responsabili (diriginte, cadru didactic din instituție, psiholog, director de instituție, specialist din cadrul altor servicii etc.), în funcție de caz și în conformitate cu atribuțiile deținute în cadrul instituției respective.

Acțiuni-cheie într-o situație de violență online mai puțin gravă

Discuția cu copilul/evaluarea
Specialistul care cunoaște despre situația de violență online va discuta cu copilul pentru a evalua starea lui emoțională.

Implicarea copilului în activități/intervenție

Specialistul va ajuta copilului să facă față emoțiilor. Vor fi aplicate tehnici, programe, activități de gestiune a emoțiilor, care anterior deja au fost verificate și/sau aplicate de psihologul școlar.

Acțiuni-cheie într-o situație de violență online de gravitate medie

Interacțiune și noninteracțiune cu persoana care a provocat suferința.

Specialistul va ajuta copilul să aleagă strategia optimă de interacțiune cu cel care a provocat suferința.

Dacă aceste acțiuni au fost întreprinse de un alt copil, coleg de școală,

discutați și cu acest copil. Este vorba despre o situație de hărțuire online.

În timpul discuției cu copilul care manifestă comportamente de hărțuire, evitați expresiile și reacțiile ce îl învinovătesc pentru acțiunile sale.

Scopul discuției cu copilul este de a spori gradul empatiei și de a diminua sau exclude comportamentul care provoacă suferință. Vor fi aplicate, la necesitate, tehnici, programe, activități de diminuare a comportamentului agresiv, care anterior au fost verificate și/sau aplicate de către psihologul școlar.

Implicarea copiilor în diferite activități.

Pentru a evita repetarea situațiilor neplăcute, specialistul va desfășura activități cu copiii, implicându-i în aceste activități, cu scopul de a crește gradul de empatie, de a le forma abilități de comunicare asertivă etc.

În cazul situațiilor de violență online de gravitate medie, cu implicarea semenilor, se va ține cont de specificul situației. Specialistul va selecta cu grijă tipul activităților ce vor fi desfășurate cu clasa de elevi. Intervenția în cazurile de violență online în care sunt implicați mai mulți copii va necesita abordare constructivă și prietenoasă față de fiecare copil implicat, indiferent care a fost rolul acestuia în situația creată.

Care sunt aspectele de care se va ține cont în cazurile grave de violență online?

Se întâmplă ca formele grave de violență online să fie identificate la o etapă deja avansată. În astfel de situații intervenția specialistului trebuie să fie cât mai tactică și atentă. Copilul poate trăi diferite sentimente de frică, vină, rușine. Fiecare acțiune a specialistului implicat trebuie să pornească de la principiul „Nu dăuna!”.

Una din acțiunile de bază ale specialistului din cadrul instituției de învățământ (cadru didactic de sprijin, psiholog școlar, cadru didactic în care copilul are încredere) este prima discuție cu copilul. În această discuție este important:

Locul discuției

Specialistul va identifica un loc cu o atmosferă neutră, unde discuția nu va putea fi întreruptă. Locul discuției nu trebuie să fie sumbru, pentru a nu intensifica emoțiile distructive ale copilului, dar nici prea „colorat” – o atmosferă prea veselă l-ar putea incomoda. Dacă discuția este întreruptă de mai multe ori, copilul poate deveni și mai tensionat. Astfel, va povesti cu greu prin ce trece sau a trecut.

Ascultarea activă

Specialistul va lăsa copilul să povestească cu cuvintele proprii ce i s-a întâmplat. Nu va adresa întrebări repetitive și nu va cere copilului să ofere obligatoriu anumite informații. Întrebările adresate în timp ce copilul povestește situația prin care trece sau prin care a trecut pot distorsiona realitatea. Există riscul ca să fie oferite informații care „să mulțumească” specialistul, chiar dacă acestea nu reflectă realitatea.

În cazul întrebărilor repetitive, există riscul ca elevul să suspecteze că nu este crezut sau că specialistul consideră că acesta minte.

(Continuare în pag. 6)

Instrumente antibullying: Cardurile educative „RoboBullying”

Copilăria este o perioadă importantă în devenirea personalității umane și determină, în mare parte, calitatea vieții viitorului adult. Așa dar, dacă ne referim la școlaritate, ne vom asigura, ca și adulți, că elevii din instituția în care activăm se dezvoltă și se educă într-un mediu sigur și prietenos. Mai jos ne vom referi la problema bullying-ului în mediul școlar, pentru că modelele de comportament pe care și le atribuie elevii implicați în situații de bullying se pot înrădăcina și pot continua și la maturitate. Profilaxia comportamentelor de tip bullying ne va ajuta să reducem incidența acestor comportamente și, respectiv, a numărului de copii implicați, dar și efectele traumatizante ale bullyingului asupra sferei psihoemoționale a elevilor, indiferent dacă sunt inițiatori, ținte sau martori ai situațiilor de bullying.

Cardurile educative „RoboBullying” sunt un instrument didactic autentic, pe care l-am creat în scopul prevenirii și intervenției în situațiile de bullying, elaborat în conformitate cu necesitățile elevilor din instituția în care activez. Cardurile oferă un sprijin practic profesorilor, precum și altor profesioniști din educație în eliminarea eficientă a bullying-ului din școală și sunt recomandate pentru activitățile cu adolescenții, inclusiv preadolescenții, dar se regăsesc și tehnici pentru vârsta școlară mică. Opțional, cardurile pot fi utilizate și în activitățile cu părinții. Setul de carduri „Robobullying” conține 75 de cartonașe (40 de carduri cu roboți (fete/ băieți; inițiatori și ținte ale bullyingului) și 35 de carduri-inspirație (cuvinte: acțiuni și stări)) și un ghid cu 35 de instrucțiuni de utilizare a

Corina TRIFAN,
psiholog școlar, grad didactic I,
IP LT „Vasile Alecsandri”,
or. Călărași

cardurilor. Cardurile-inspirație oferă sprijin în identificarea caracteristicilor comportamentelor de tip bullying și a soluțiilor corespunzătoare în depășirea unor situații dificile. Cardurile sunt în format tipărit, laminate, cu dimensiunea 10x15 cm, și în format electronic. Personajele cardurilor au fost identificate la solicitarea elevilor, iar designul de personaj a fost creat de către absolventa LT „V. Alecsandri”, or. Călărași, Raisa Murug.

Setul de carduri poate fi aplicat de către diriginți, psihologi în activitățile de prevenire a fenomenului de bullying sau de intervenție în situațiile de bullying, la nivel de clasă, dar și în grupuri mici sau individual, în cadrul ședințelor de asistență psihologică și la orele de dezvoltare personală, educație pentru toleranță,

educație pentru societate, arta comportamentului moral.

Aplicarea cardurilor educative „RoboBullying” în activitățile educaționale facilitează, în cazul beneficiarilor (elevi, cadre didactice, părinți):

- Reducerea barierelor psihologice în cadrul activităților;
- Soluții originale, creative, personalizate de depășire și/ sau soluționare a situațiilor de bullying;
- Exersarea abilităților de auto-reflecție;
- Conștientizarea importanței rolului personal în combaterea bullying-ului;
- Creșterea nivelului de empatie față de colegii care sunt ținte ale bullying-ului;
- Cunoașterea unor modalități adecvate de gestionare a situațiilor de bullying;
- Elevii vor accepta și vor valorifica mai ușor resurse, strategii și acțiuni pe care le identifică independent prin intermediul cardurilor.

Tehnicile de lucru cu cardurile educative „Robobullying” sunt structurate după cum urmează:

1. **Introducerea** presupune întrebări despre starea emoțională a personajului și pentru identificarea problemei;
2. **Etapa de bază** reprezintă o activitate practică cu cardurile în scopul

identificării resurselor persoanelor și a acțiunilor posibile în scopul soluționării problemelor identificate;

3. **Încheierea** – evaluarea experiențelor copilului, dobândite în activități, exprimarea emoțiilor, a concluziilor și a lecțiilor învățate.

Descriem mai jos o tehnică (instrucțiune) de lucru cu cardurile „Robobullying”:

Prinzătorul de gânduri: Activitate individuală sau în grup

Descriere: din setul de carduri „RoboBullying” elevii aleg imaginea unui robot - ținta a bullyingului sau inițiator al bullyingului. Tehnica poate fi realizată și în baza unui film, poveste educativă, studiu de caz despre bullying. Analizează conținutul cardului:

- Cine este reprezentat pe card?
- Ce simțiți când priviți imaginea de pe card?
- Ce v-a atras atenția? De ce?
- Ce nu vă place pe acest card? De ce?
- Ce problemă ați identificat la personajul de pe card, pe care el ar vrea s-o soluționeze? ·
- Ce consecințe poate avea starea emoțională și fizică a personajului de pe card? · Dacă imaginea ar vorbi, ce cuvinte, fraze ar spune?

Ulterior elevii primesc câte un șablon A4 sau A3 (dacă se lucrează în grup mic) cu imaginea „Prinzătorului de vise”, pe hârtie cartonată, și așa colorată sau de sac. Marginile cercului vor fi perforate (aproximativ 8-12 găuri mici). Le spunem elevi-

lor că acesta este un prinzător de gânduri negative, distructive. Vor colora, inițial, prinzătorul de gânduri, după care, vor reflecta asupra gândurilor negative, distructive pe care le are personajul de pe card (sau din poveste, film, etc.) și cum îl afectează aceste gânduri pe personaj și pe cei din jur. Apoi vor „prinde în capcană” aceste gânduri, adică le vor scrie în interiorul prinzătorului. Ca și ajutor poate fi extras câte un card-inspirație cu cuvinte. În exteriorul prinzătorului elevii vor scrie resursele personajului: calități, persoane, obiecte, ocupații, alte lucruri care pot susține personajul în momentele dificile. După aceasta elevii vor „captura” gândurile și energiile negative în prinzător cu ață de tricotat, „șesând o plasă de păianjen” prin găurile din jurul cercului.

Reflecție:

- Cum vă simțiți?
- Ce gânduri noi aveți în urma activității?
- Ce consecințe pot avea gândurile roboțelului?
- Ce schimbări pot interveni în viața robotului după ce a prins gândurile sale în capcană? · Voi aveți uneori gânduri asemănătoare? Cum vă afectează ele?
- Cum vă comportați când aveți asemenea gânduri?
- Ce/ cine vă ajută, vă susține în asemenea situații?
- Ce experiențe ați obținut, realizând tehnica? Ce ați învățat?
- La ce v-ar mai putea folosi această activitate?

În concluzie, prin aplicarea cardurilor educative „RoboBullying”, chiar dacă sunt implementate de relativ puțin timp, se fac relevante unele rezultate: reducerea barierelor psihologice în cadrul activităților; facilitarea dezvoltării imaginii de sine pozitive, atitudini pozitive față de sine și față de alții, dezvoltarea empatiei; dezvoltarea abilităților de relaționare asertivă, de construire și de menținere a relațiilor; identificarea și valorificarea resurselor personale/ interioare și sociale/ externe; facilitarea stării de bine, a confortului psihologic în mediul școlar.

PSIHOLOGUL RĂSPUNDE

(Continuare din pag. 5)

Controlul expresiei feței și al tonalității vocii

Copilul trebuie să aibă în față sa o persoană calmă și gata să-l ajute. Dacă va citi pe fața specialistului sau va auzi în cuvintele rostite semne de dezgust sau alarmă, există probabilitatea înaltă că se va opri din a povesti, pentru a nu fi „judecat” în continuare.

Suținere și încurajare

Specialistul va asigura copilul că nu poartă nici o vină pentru cele întâmplate și îl va aprecia pentru curajul de a povesti despre cele întâmplate.

Identificarea nevoilor

Întrebați copilul care sunt nevoile lui la moment. De multe ori ceea ce are nevoie copilul este total diferit de ceea ce credeți dvs. că are nevoie. Asigurați-i identificarea acestor nevoi, cel puțin pentru moment.

CUM REACȚIONĂM ÎN SITUAȚIILE DE VIOLENȚĂ ÎN MEDIUL ONLINE?

Atenție la promisiuni

Specialistul nu va face promisiunea de a păstra în secret informația povestită de copil. Specialistul va trebui să raporteze cazul, încălcând promisiunea făcută. Specialistul nu va promite rezolvarea imediată a situației.

Explicația

Specialistul va explica de ce trebuie să implice alte persoane și care este rolul fiecărei persoane care va fi implicată în soluționarea situației și în ajutorarea copilului.

Confidențialitate

Specialistul nu va împărtăși informația despre situația copilului persoanelor care nu au nici un rol în soluționarea cazului (alți colegi din instituție, specialiști ai altor instituții). Specialistul nu va împărtăși informația despre situația copilului persoanelor terțe (rude, vecini, elevi din școală etc.).

Sprijinul unei persoane de încredere

Identificați împreună cu copilul o persoană de încredere. Deseori specialistul cu care copilul a avut cu-

rajul să vorbească devine persoana de încredere a copilului.

Întrebări de evitat despre persoana abuzatoare

Vor fi evitate cu strictețe:

- întrebările referitor la cauza acțiunilor persoanei abuzatoare;
- întrebările referitor la sentimentele persoanei abuzatoare sau ale copilului față de această persoană;
- întrebările referitor la dorințele copilului față de soarta, pedepsele aplicate persoanei abuzatoare.

În caz de violență gravă în mediul online, va fi nevoie neapărat de o abordare complexă și de o intervenție a mai multor specialiști, care vor întreprinde acțiuni ce țin de domeniul îngust de activitate (psiholog școlar, psiholog al serviciilor specializate, reprezentanți ai poliției, avocat, în cazul în care va fi necesară apărarea drepturilor copilului în instanța de judecată, administrația instituției, care va fi responsabilă de sesizarea cazului grav de violență către autoritățile competente).

Situațiile de violență online pot fi raportate la:

- serviciul www.siguronline.md, care oferă informare și consiliere online copiilor și părinților privind orice situație neplăcută pentru copil în mediul online; facilitează accesul la serviciile psihologului și avocatului în cazuri de exploatare sexuală și abuz sexual online asupra copilului;
- Telefonul Copilului 116 111 (care poate fi apelat 24/24 de ore) privind orice formă de încălcare a drepturilor unui copil. Copilul care a fost supus situației de violență va fi implicat într-un proces de durată pentru depășirea situației sau a traumei cauzate de abuz. În acest sens, pot fi apelate servicii alternative:
- Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor;
- Serviciile de asistență psihopedagogică.

ИНТЕГРИРОВАННЫЕ УРОКИ КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ УЧАЩИХСЯ

Урок - это часть жизни ребёнка, и проживание этой жизни должно совершиться на уровне высокой общественной культуры. Образование сегодня претерпевает серьёзные изменения, связанные прежде всего с условиями научно-технического прогресса, с постоянными преобразованиями общества и другими тенденциями развития. В связи с этим возникла необходимость в модернизации и усовершенствовании учебного процесса через новую систему образования. Современный ученик - это человек с целостным представлением картины мира, самостоятельно мыслящий, умеющий решать возникающие проблемы, применяя творческий подход. Все эти запросы и лежат в основе современного обучения, поэтому именно учитель должен заложить в детях тот фундамент, который предъявляет сегодня Стандарт, используя современный урок.

Не случайно в последнее время в реализации усовершенствованного Куррикула делается акцент именно на интегрированных уроках, ведь обращение к интеграции на уроках способствует не только повышению познавательности учащихся, но и обладает рядом преимуществ:

- интегрированные уроки способствуют и содействуют формированию творческого потенциала учащихся, побуждают к развитию логики, образного и критического мышления, коммуникативных способностей;
- форма проведения интегрированных уроков, как правило, нестандартна, увлекательна; применение разных видов работ поддерживает внимание учеников в течение всего урока на достаточно высоком уровне, что позволяет говорить о развивающей эффективности и результативности таких уроков;
- интегрированные уроки снижают утомляемость учащихся за счёт использования разнообразных видов деятельности, служат развитию внимания, коммуникативных навыков и памяти школьников;
- интеграция, способствующая формированию навыков самостоятельной работы, даёт возможность для самореализации, самовыражения, творческой активности учителя, так как является источником нахождения новых фактов, которые подтверждают или углубляют определённые выводы.

Методики, методы и формы интегрированного обучения довольно разнообразны и позволяют обучающимся «проявить» себя с разных сторон. Одними из наиболее деятельных методов в интегративном обучении является метод *кейс-технология*, которая призвана обучать действием. Суть кейс-метода состоит в том, что усвоение знаний и формирование умений есть результат активной самостоятельной деятельности обучающихся по разрешению противоречий, в результате чего и происходит творческое овладение профессиональными знаниями, навыками, умениями и развитие мыслительных способностей.

Изучение русского языка и литературы так или иначе связано со всеми предметами. Особенность этих связей состоит в том, что они разнокачественны и могут быть схематично выражены в следующих группах:

- русский язык и литература и румынский язык, иностранный язык;
- русский язык и литература / всемирная литература и история;
- русский язык и литература и гражданское воспитание, развитие личности;
- русский язык – математика, физика, химия, география, биология;
- русский язык – изобразительное искусство, музыкальное воспитание, физическое воспитание, технологическое воспитание.

Содержательная сторона этих групп связей различна. В первом случае связи выражают генетический характер; во втором – язык выступает как «первоэлемент» для изучения литературы; в третьем – изучению языка и литературы способствуют изучение и решение нравственных проблем современного общества, помогает лучше понять поступки и характер героев художественных произведений; в четвертом – связи отражают использование материала того или иного предмета для развития речи, для раскрытия общности естественного языка и научного языка; в пятом – содействуют обогащению речи образностью, показывают интонационную общность поэтического слова и музыки, специфику употребления слов в спорте. Как видим, русский язык как учебный предмет вступает в непосредственные межпредметные связи практически со всеми дисциплинами. Рассмотрим это более подробно на примерах.

Связь русского языка и литературы с музыкальным воспитанием, изобразительным искусством и историей можно проследить на уроке в 5 классе, при изучении темы «Творчество А.С.Пушкина. Поэма Руслан и Людмила». Учащиеся ошибочно воспринимают данное произведение как сказку и, чтобы помочь им, необходима не только историческая справка, интервью современников поэта, но и прослушивание симфонии М.И.Глинки и просмотр фрагментов оперы, увертюры к поэме. А прекрасные, на диво выразительные и живые рисунки талантливого художника Н. Кочергина помогут открыть двери в эту необыкновенную сказку – мир героев великого поэта.

При анализе стихотворений Н.А. Некрасова «У парадного подъезда» или «Железная дорога», в которых открывается картина бедственного положения и тяжелого труда крестьян и бурлаков, можно проследить связь

русского языка и литературы с изобразительным искусством (например, используя картину И.Е.Репина «Бурлаки на Волге») и историей. Чтобы лучше понять эпоху, описанную поэтом, узнать, кто такие бурлаки, можно дать индивидуальное домашнее задание поискового характера, связанное с изучением времени написания картины и отображения этой информации в истории и т. д. Выполнение этих заданий и будет являться отображением межпредметных связей с историей. На уроке можно провести сопоставление стихотворения Н.А. Некрасова и картины И.Е. Репина. Сравнивая эти произведения, обучающиеся начинают понимать заложенные в них идеи: переживание писателя отражаются через образ лирического героя, мы даже слышим его голос, что проявляется в частом использовании местоимения «я» и его падежных формах, а роль художника мы можем почувствовать через его мастерство, которое помогло ему так представить образы людей, что, глядя на картину, осознаешь: человек, если чужая боль его не затронула, не нарисует такой горькой реалистичной картины. Получение этих сведений поможет ученикам описать детали картины, выбранные краски и композицию. Именно эти умения помогут написать хорошее сочинение и научиться составлять текст-описание.

Связь уроков русского языка с уроками музыки основана на эмоционально-экспрессивной общности изучаемого материала. При сочинении-описании предметов в 5 классе можно использовать для прослушивания вальс-шутку «Музыкальная табакерка» А.К. Лядова. Подготовительной работой к такому уроку будет написание изложения по фрагменту рассказа К.Г. Паустовского «Жильцы старого дома». Интересной на таком уроке будет работа с пословицами. Обучающимся предлагается составить жизненное правило для жильцов дома и для автора (можно подобрать пословицу или выбрать пословицу из нескольких предложенных учителем). Использование такого вида устного народного творчества как пословицы на занятиях позволит повысить грамотность, будет содействовать развитию познавательной деятельности, регулирующей функцию речи, сделает урок ярче и интереснее. Систематическая работа с пословицами способствует воспитанию у обучающихся эстетического вкуса и позитивных качеств личности,

развивает их эмоциональную сферу и обогащает жизненный опыт.

Русский язык и литература как школьный предмет является явлением многоаспектным и контакты его с другими дисциплинами обнаруживаются не только в содержании. Взаимосвязь между предметами выражается и в том, что один предмет служит как бы инструментом для решения вопросов и задач в другом предмете. Такими предметами для русского языка и литературы выступают, например, гражданское воспитание, математика. Связь русского языка и гражданского воспитания открыта и порой тяжело их разграничить, ведь оба предмета помогают решить нравственные и актуальные проблемы общества. Так, например, при изучении поэмы Н.В.Гоголя «Мёртвые души» очень эффективной формы работы при рассмотрении и характеристике одного из героев произведения, Плюшкина, являются дебаты. Учащимся предлагается цитата [«Плюшкин – кака-то прореха на человечестве...»]. Соблюдая принцип ведения дебатов, ученики команды утверждения и команды отрицания приводят свои доводы, аргументы в защиту героя или, напротив, обвинения его.

Связь русского языка и математики строго фиксирована и закрыта. Реализация ее особенно важна в тех разделах, материал которых легче всего поддается формализации.

Связь русского языка с математикой прослеживается в таких типах заданий, как найти числа в произведении и определить роль их употребления. (Например, роль и значение// символизм употребления чисел в романе Ф.М.Достоевского «Преступление и наказание», в романе М.Булгакова «Мастер и Маргарита», в романе И.Гончарова «Обломов», в поэме Н.В.Гоголя «Мёртвые души», в сказках А.С.Пушкина). Или найти в учебнике математики примеры научных определений, построенных по определённым моделям. Учащимся будет интересно написать небольшое сочинение на тему: «Двенадцать братьев», «Страна отрицательных чисел», «Алиса в Дробном царстве», «Путешествие Нуля» и т. д. Очень инте-

ресными получаются сочинения-миниатюры на темы: «Математика в разных профессиях», «Этот прекрасный мир математики» и сказки-притчи или загадки с употреблением чисел.

На таких уроках целесообразно предложить ученикам написать словарный диктант, включив в него такие слова: русский язык, математика, грамматика, квартал, уравнение, каталог, алфавит, выражение, единица, миллион, корень, цифра, сложение, вычитание, уменьшаемое, вычитаемое и др. Обучающиеся проверяют написание слов, вспоминают правила, подбирают проверочные слова. Проводится работа над словом «русский», «математика», ученики отвечают на вопросы педагога: Как вы можете охарактеризовать слово «математика» с точки зрения русского языка? Какие грамматические признаки имеются у данного слова? Учитель предлагает найти слова в словарном диктанте, которые используются и на уроках русского языка, и на уроках математики (выражение, сложение, корень и т. п.).

Связь между русским языком и математикой могут выявить сами школьники на уроке, посвященном славянской письменности. Педагог объясняет, что эти две дисциплины очень разные на первый взгляд, однако тесно связаны друг с другом. Недаром говорили в древности: «Без грамматики не выучишь математики». Школьники знакомы с историей славянской письменности: в начале в старославянском алфавите присутствовало сорок две буквы, в XVIII веке Петр I провел реформу азбуки, сложные для написания буквы были заменены и их осталось тридцать три. Учитель объясняет, что цифры на Руси обозначались буквами старославянского алфавита. Над буквами ставился специальный знак «-», который назывался «титло». На иллюстрациях или слайдах дети могут увидеть, как цифра обозначалась буквами. Данный прием помогает обучающимся увидеть связь между русским языком и математикой.

Итак, вышесказанное позволяет заключить, что существенной особенностью интегрированного урока является то, что он строится на основе какого-то одного предмета, который выступает главным, остальные, интегрируемые с ним предметы, помогают шире исследовать его связи, процессы, осознать сущность изучаемого предмета, понять связи с реальной жизнью и возможность использования полученных знаний в практической деятельности.

Организация и проведение интегрированных уроков является эффективным средством повышения познавательной активности обучающихся, поскольку способствует созданию атмосферы сотрудничества, самовыражению учеников, их большей раскрепощенности на занятии, позволяет создать условия для самостоятельного переноса учениками ранее усвоенных знаний и умений в реальные жизненные ситуации.

Ирина КИМАКОВСКАЯ,
учитель русского языка и литературы,
ПУ ТЛ им.Льва Толстого,
г.Глоден

ELEVI DOTAȚI

Suma părților mele

Fiind elevă în clasa a X-a, Daniela Veverița a dat curs îndemnului dirigintei Valentina Borodco, profesoară de limba și literatura română, grad didactic I, și s-a înscris la „Clubul tânărilor scriitor” din cadrul IPLT „Miguel De Cervantes Saavedra”. Aici a încercat pentru prima dată să mănuiască penița. Inspirată de profesoară, Daniela a început să scrie povestiri. UPP încurajează elevii din toată țara să-și folosească efectiv creativitatea. Deci, vă propunem spre lectură creația literară a Danielei Veverița!

/CONTINUARE DIN NR. 31(867), 32(868)/

– Am încercat să-i explic tot ceea ce ai menționat, dar nu găsesc modul în care să mă exprim clar și direct legat de emoțiile mele... Mă poți ajuta? – își adună Laura curajul de a mă întreba.

– Desigur, pentru asta sunt eu aici!

I-am împărtășit Laurei tot ceea ce am aflat recent despre tehnicile de comunicare eficientă. I-am oferit pașii unui mecanism de comunicare ce creează empatie într-o conversație și facilitează găsirea soluțiilor care să satisfacă ambele părți. La îndemnul ei de a continua, i-am explicat printr-o schemă detalie de simplă: Când eu văd/aud... + mă simt..., + pentru că am nevoie de... + Ai putea...? I-am fost alături când s-a apropiat de Luca pentru a rezolva conflictul și am observat cum a aplicat tehnica pe care i-am recomandat-o: „Când văd că alte fete primesc flori de la partenerii lor, mă simt cam geloasă, pentru că am nevoie și eu să simt atenție din partea ta în modul dat. Ai putea, din când în când, să-mi oferi și mie flori?”. Așa cum mă și așteptam, conversația a decurs excelent, amândoi reușind să se deschidă unul în fața altuia. Mi-au mulțumit pentru ajutorul pe care l-am oferit.

– Ne-ai susținut în a ajunge la concluzia că o relație nu este doar timp petrecut împreună, ci foarte multă comunicare, înțelegere și încredere, în special încredere în propria legătură, – a confirmat Luca. – Într-adevăr, m-ai ajutat să văd relația ca un lucru pentru care lupti zilnic, pentru care evoluezi atât în cuplu, cât și individual. Este cu mult mai valoros să încercăm să ne îmbunătățim relația încontinuu, decât să lăsăm legătura unică să se piardă și să trecem dintr-o relație în alta doar ca o formă de a începe una

DANIELA VEVERIȚA,
ELEVĂ ÎN CLASA A XII-A,
IPLT „MIGUEL DE
CERVANTES SAAVEDRA”

și aceeași experiență cu persoane diferite, cu speranța că de data aceasta va fi „perfect”, – a adăugat Laura.

– O relație perfectă nici nu există, cu atât mai puțin o relație perfectă de la început de cale. Aceasta se formează în timp și datorită ție sunt sigur că relația mea cu Laura va fi una de durată, deoarece ambii muncim la evoluția acesteia, – a încheiat Luca. După implicarea mea în conflictul Laurei cu Luca, s-a rezolvat de la sine și cearta dintre cele două prietene ale mele. Laura a înțeles că intenția Adelinei a fost doar de a ajuta și ea nu doar și-a cerut iertare, i-a și mulțumit că este o prietenă grijulie, căreia îi pasă. Observam cum sfaturile mele sunt aplicate în situații concrete și nici că puteam fi mai fericită! Așa am descoperit că pasiunea mea de a oferi o a doua șansă obiectelor neutilizate s-a transformat în a ajuta oamenii din jur să găsească posibilitatea de a oferi o a doua șansă pentru ceea ce este cu adevărat valoros pentru ei.

Au trecut ani și eu m-am găsit a fi singură într-un oraș complet necunoscut, drept continuarea a studiilor. Adeseori admiram peisajele pe care mi le oferea natura în parcuri, amintindu-mi cu haz de întâmplările cu prietenii din copilărie. Din cauza timpului limitat și concentrarea pe studii, am început să simt cum mă pierd. Rând pe rând am uitat de pasiunile mele: lectura, voluntariatul și, cel mai important, creația manuală. Nu mă mai recunoșteam. M-am trezit într-o piele nouă, într-o lume nouă. Nu m-am aflat într-un punct mai jos ca acesta până atunci. După ani de ajutorat alți oameni am realizat că nu mă pot ajuta pe mine însămi! Îngrijorător. Într-o după-amiază am decis să-mi acord puțin timp mie însămi. Am cumpărat un puzzle de la cel mai apropiat magazin și l-am luat cu mine în parc. Alegând locul cel mai apropiat de malul lacului, am deschis cutia și am împrăștiat piesele pe masă. Trecuseră două, trei ore și tot nu reușeam să-i dau de capăt jocului. Ce mi se întâmplă? Obişnuiam să rezolv cu ușurință în doar o oră un astfel de puzzle, dar acuș va apune soarele și eu tot n-am finalizat. Chiar atât de mult mi-am pierdut din esență...? – meditam eu în voce tare, neobservând cum câteva lacrimi își fac cale pe fața mea.

– Trebuie doar să privești din altă perspectivă, – m-a surprins un

tânăr din spatele meu. Fiind încă în șoc, mi-am șters rapid picăturile sărate și m-am întors cu fața spre el.

– Poți continua? – l-am rugat eu după câteva clipe de analiză. Tânărul părea a fi de aceeași vârstă cu mine. Părul de un blond nisipos și ochii lui albaștri precum valurile mării, la care toți visează, m-au prins în vraja admirației. Se prezenta a fi un tânăr chipeș, cu trăsături ale feței de invidiat. Momentul în care a cerut permisiunea de a veni mai aproape pentru a-mi explica modul în care pot soluționa puzzle-ul m-a trezit din visare.

– Vezi această piesă cu mănunchiuri de bețișoare? Locul lor nu este în planul de jos, pe pământ, pentru că, de fapt, constituie un cuib de păsări alături de aceste trei piese, care ar trebui să fie exact aici, – mi-a demonstrat tânărul, luându-mi piesele din mână și ducându-le în vârful copacului din imagine.

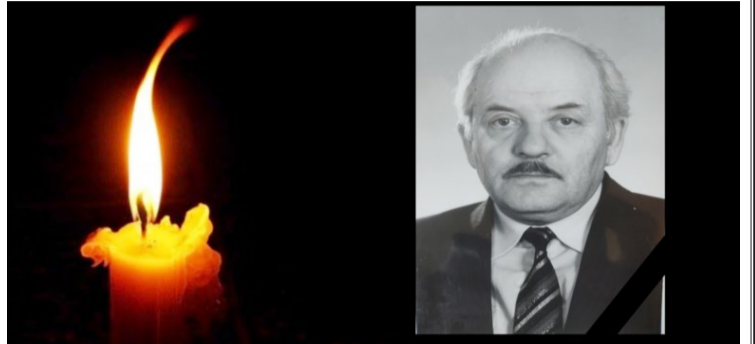
– Ai dreptate, îți mulțumesc mult de ajutor! Ești un tip atent, îmi place asta, – am recunoscut eu, roșind. Care este numele tău?

– Carol. Iar tu...? se prezentă și întinse mâna, un pic ezitând, către mine.

– Oana, încântată de cunoștință! – exclam eu, luându-i energetic mâna într-o strângere.

Cu Carol alături de mine, am reușit să descopăr cine sunt eu cu adevărat. Prin împărtășirea acelorași valori, viziuni, visuri m-am găsit pe mine însămi prin prisma personalității sale. Acest tânăr pe care l-am întâlnit dintr-o pură coincidență m-a susținut în calea mea de dezvoltare. I-am urmat în special sfatul „Oferă-ți ție însăși o a doua șansă”. Datorită lui Carol am înțeles că e normal să fiu o persoană diferită de cea care am fost cu ani în urmă, că e timpul să nu mă mai agăț de trecut, ci să mă regăsesc pe mine din prezent. Desigur, pasiunile mele de când eram mică au rămas aceleași, însă la acea listă am mai adăugat unele hobby-uri noi, precum sportul, pictura, exploratul. Afirmăția pe care mi-a destăinuit-o – „Persoana care ajută are și ea nevoie de ajutor” – m-a adus la concluzia că merit să-mi ofer mie însămi ceea ce ofer și în exterior. Iubirea lui necondiționată mi-a dat de înțeles că trebuie să mă văd pe mine însămi așa cum îi văd pe ceilalți, să mă ajut pe mine însămi așa cum îi ajut pe ceilalți, să mă iubesc pe mine însămi așa cum îi iubesc pe ceilalți. Lui Carol îi mulțumesc din suflet, pentru că mi-a fost alături de la versiunea mea cea mai slabă până la cea mai puternică.

IN MEMORIAM Petru Tolocenco

Comunitatea academică din Republica Moldova este profund îndurerată de trecerea în neființă a ex-rectorului UST, Petru Tolocenco, doctor în filologie, ilustru om de știință, manager talentat.

P. Tolocenco și-a început activitatea ca profesor într-o școală de la țară, apoi a fost numit director. Ulterior este invitat în calitate de lector universitar la Catedra de Limbă Română a Institutului Pedagogic de Stat „Taras Șevcenko” din Tiraspol. Concomitent, studiază la doctorantură, în cadrul Universității de Stat din Moldova, iar în anul 1972 susține teza de doctor în filologie.

Între anii 1970-1974 activează ca lector, lector superior, conferențiar universitar, iar din 1974 deține și diverse funcții de conducere: decan al Facultății de Filologie, șef de catedră, prim-prorector pentru studii, iar din mai 1992 până în septembrie 2002 – rector al Universității de Stat din Tiraspol (cu sediul la Chișinău).

În iulie 1992, în urma declanșării conflictului militar de către forțele antinaționale, separatiste, Universitatea de Stat din Tiraspol a fost evacuată în mun. Chișinău, în conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 480 din 9 iulie 1992. Pe parcursul anilor 1992-2002, sub conducerea rectorului P.Tolocenco, a fost creată o bază materială proprie, suficientă pentru a continua procesul de învățământ și de cercetare. Dar ce era și mai important, P.Tolocenco a reușit să păstreze colectivul profesoral-didactic, potențialul de bază al Instituției. În această perioadă, în Universitate au loc re-

forme istorice generate de politica de democratizare, depolitizare și de ideologizare a învățământului. Sunt elaborate noi planuri de studii și programe analitice. Se extind relațiile de colaborare cu instituții din România și din alte țări. Au loc conferințe științifice și manifestări studențești, la care participă specialiști din diverse domenii din instituții de cercetare, de învățământ superior din țară și de peste hotarele ei. În pofida condițiilor nefavorabile de evacuare, în universitate s-a intensificat procesul de cercetare științifică și de pregătire a specialiștilor prin doctorat și postdoctorat.

Petru Tolocenco a publicat peste 50 de lucrări științifice și didactice, publicistice, inclusiv 3 monografii, 3 manuale pentru învățământul preuniversitar și universitar, a monitorizat în calitate de conducător științific elaborarea a două teze de doctor în filologie. Exigent, dar și foarte generos, împărțea cu discipolii săi cunoștințele, experiența, abilitățile de cercetare acumulate.

Meritele lui Petru Tolocenco au fost menționate și de conducerea țării: este cavaler al ordinului „Gloria Muncii” și deținător al titlului onorific „Om Emerit”.

Petru Tolocenco și-a trăit viața cu cinste și demnitate, și-a îndeplinit datoria față de Patrie, față de societate și familie, la fel de onorabil.

*Sincere condoleanțe familiei, rudelor, prietenilor apropiați...
Dumnezeu să-l odihnească în lumea celor drepți.
Veșnică pomenire...*

AVIZ

Instituția Publică Centrul de Excelență în Transporturi anunță concurs pentru ocuparea funcției de conducere:

Director adjunct pentru instruire și educație.

Dosarele pot fi depuse în orele de program: 8.00 - 16.30, pauza de masă: 12.00 - 12.30, în anticamera instituției la secretariat, biroul 103, și pe adresa E-mail:ctcav@araxinfo.com.

Termenul limită de depunere a actelor pentru concurs: 11/10/2023.

Telefoane de contact: 022 523512, 022 523482, 022 505082

Informații suplimentare privind condițiile de participare și actele din dosar, ce urmează a fi prezentate la concurs, pot fi găsite în Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de conducere în instituțiile de învățământ profesional tehnic, pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării al RM sau în Monitorul Oficial nr. 206-210 din 07.08.2015, modificat OME 283 din 12.04.16< MO 256-267 din 12.08.2016, art.1283, în vigoare din 12.08.2016, precum și la telefoanele de contact menționate.

Administrația

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4

E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 10030

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,
Silvia Țurcan

CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>